

മഹാഭാരതം - 55

മഹാഭാരതം 55

വ്യാസമഹർഷി

മൗസലപർവം അധ്യായം 1 - 9

താളിളക്കം
2020

പേര്: മഹാഭാരതം 55

ഭാഷ: Malayalam

വിഭാഗം: മഹാകാവ്യം

രചന: വ്യാസമഹർഷി

പ്രസാധകർ: താളിളക്കം

ഡിസംബർ 2020

Layout Design: പ്രവീൺ വർമ്മ

Copyleft:

ലാടെക്കിൽ നിർമ്മിച്ചതാണിത്.
ഓൺലൈൻ വായനയ്ക്ക് വേണ്ടി.
ഉബുണ്ടു ഓപ്പറേറ്റിങ്ങ് സിസ്റ്റത്തിലൂടെ.
കടപ്പാട്: വിക്സിപ്പീഡിയ.

16 മൗസലപർവം അധ്യായം 1

1 [വൈ]

ഷട് ത്രിംശേ ത്വ് അഥ സമ്പ്രാപ്തേ വർഷേ കൗരവനന്ദന
ദദർശ വിപരീതാനി നിമിത്താനി യുധിഷ്ഠിരഃ

2 വവുർ വാതാഃ സനിർഘാതാ രൂക്ഷാഃ ശർകര വർഷിണഃ
അപസവ്യാനി ശകനാ മണ്ഡലാനി പ്രചക്രിരേ

3 പ്രത്യുഗ്മുർ മഹാനദ്യോ ദിശോ നീഹാരസംവൃതാഃ
ഉൽകാശ് ചാംഗാര വർഷിണ്യഃ പ്രപേതൂർ ഗഗനാദ് ഭൂവി

4 ആദിത്യോ രജസാ രാജൻ സമവച്ഛന്ന മണ്ഡലഃ
വിരശ്ശീർ ഉദയേ നിത്യം കബന്ധൈഃ സമദൃശ്യത

5 പരിവേഷാശ് ച ദൃശ്യന്തേ ദാരുണാശ് ചന്ദ്രസൂര്യയോഃ
ത്രീവർണാഃ ശ്യാമ രൂക്ഷാന്താസ് തഥാ ഭസ്മാരുണ പ്രഭാഃ

6 ഏതേ ചാന്യേ ച ബഹവ ഉത്പാതാ ഭയസംസിനഃ
ദേശ്യന്തേ ഫഹർ അഹോ രാജൻ ഹൃദയോദ്ദേശ കാരകാഃ

7 കസ്യ ചിത് ത്വ് അഥ കാലസ്യ കരുരാജോ യുധിഷ്ഠിരഃ
ശുശ്രാവ വൃഷ്ണീചക്രസ്യ മൗസലേ കദനം കൃതം

8 വിമുക്തം വാസുദേവം ച ശ്രുത്വാ രാമം ച പാണ്ഡവഃ
സമാനീയാബ്രവീദ് ഭ്രാന്തൻ കിം കരിഷ്യാമ ഇത്യ് ഉത

9 പരസ്പരം സമാസാദ്യ ബ്രഹ്മദണ്ഡബലത് കൃതാൻ
വൃഷ്ണീൻ വിനഷ്ടാസ് തേ ശ്രുത്വാ വ്യഥിതാഃ പാണ്ഡവാഭവൻ

10 നിധനം വാസുദേവസ്യ സമുദ്രസ്യേവ ശോഷണം
വീരാ ന ശ്രദധുസ് തസ്യ വിനാശം ശാർമഗന്ധനഃ

11 മൗസലം തേ പരിശ്രുത്യ ദുഃഖശോകസമന്വിതാഃ
വിഷണ്ണാ ഹതസങ്കൽപാഃ പാണ്ഡവാഃ സമുപാവിശൻ

അധ്യായം 2

1 [ജ]

കഥം വിനഷ്ടാ ഭഗവന്ന് അന്ധകാ വൃഷ്ണിഭിഃ സഹ
പശ്യതോ വാസുദേവസ്യ ഭോജാശ് ചൈവ മഹാരഥാഃ

2 [വൈ]

ഷട് ത്രിംശേഷേ ഫഥ തതോ വർഷേ വൃഷ്ണിനാം അനയോ മഹാൻ
അന്യോന്യം മുസലൈസ് തേ തു നിജഹ്ലഃ കാലചോദിതാഃ

3 [ജ]

കേനാനശസ്താസ് തേ വീരാഃ ക്ഷയം വൃഷ്ണസ്യകാ യയുഃ
ഭോജാശ് ച ദ്വിജവര്യത്വം വിസ്തരേണ വദന്വ മേ

4 [വൈ]

വിശ്വാമിത്രം ച കണ്യം ച നാരദം ച തപോധനം
സാരണ പ്രമുഖാ വീരാ ദദശൂർ ദ്വാരകാഗതാൻ

5 തേ വൈ സാംബം പുരസ്കൃത്യ ഭൂഷയിത്വാ സ്ത്രിയം യഥാ
അബ്രുവന് ഉപസംഗമ്യ ദൈവദണ്ഡനിഹിധിതാഃ

6 ഇയം സ്ത്രി പുത്ര കാമസ്യ ബഭ്രൂവർ അമിതതേജസഃ
ഋഷയഃ സാധു ജാനീത കിം ഇയം ജനയിഷ്യതി

7 ഇത്യ ഉക്താസ് തേ തദാ രാജൻ വിപ്രലംഭ പ്രധർഷിതാഃ
പ്രത്യബ്രുവംസ് താൻ മുനയോ യത് തച് ഛൂണ നരാധിപ

8 വൃഷ്ണസ്യകവിനാശായ മുസലം ഘോരം ആയസം
വാസുദേവസ്യ ദായദാഃ സാംബോ ഫയം ജനയിഷ്യതി

9 യേന യുയം സുദുർവൃത്താ നൃശംസാ ജാതമന്യവഃ
ഉച്ഛേതാരഃ കലം കൃത്സം ഋതേ രാമ ജനാർദന

10 സമുദ്രം യാസ്യതി ശ്രീമാംസ് ത്യക്ത്വാ ദേഹം ഹലായുധഃ
ജരാ കൃഷ്ണം മഹാത്മാനം ശയാനം ഭൂവി ഭേത്സ്യതി

11 ഇത്യ അബ്രുവന് തേ രാജൻ പ്രലബ്ധാസ് തൈർ ദുരാത്മഭിഃ
മുനയഃ ക്രോധരക്താക്ഷാഃ സമീക്ഷ്യഥാ പരസ്പരം

12 തഥോക്താ മുനയസ് തേ തു തതഃ കേശവം അഭ്യയുഃ
13 അഥാബ്രുവീത് തദാ വൃഷ്ണിഞ് ശ്രുത്യൈവം മധുസൂദനഃ

അന്തജേണാ മതിമാംസ് തസ്യ ഭവിതവ്യം തഥേതി താൻ
14 ഏവം ഉക്ത്വാ ഹൃഷീകേശഃ പ്രവിവേശ പുനർ ഗൃഹാൻ

കൃതാന്തം അന്യഥാ നൈച്ഛത് കർതും സ ജഗതഃ പ്രഭുഃ
15 ശ്യാഭൂതേ ഫഥ തതഃ സാംബോ മുസാലം തദ് അസൃത വൈ

വൃഷ്ട്യന്ധാക വിനാശായ കിങ്കരപ്രതിമം മഹത്
 16 പ്രസൂതം ശാപജം ഘോരം തച് ച രാജേണ ന്യവേദയൻ
 വിഷണ്ണരൂപസ് തദ് രാജാ സൂക്ഷ്മം ചൂർണം അകാരയത്
 17 പ്രാക്ഷിപൻ സാഗരേ തച് ച പുത്യാ രാജശാസനാത്
 അഘോഷയംഗ് ച നഗരേ വചനാദ് ആഹുകസ്യ ച
 18 അദ്യ പ്രഭൃതി സർവേഷു വൃഷ്ട്യന്ധകഗൃഹേഷ് ഇഹ
 സുരാസവോ ന കർതവ്യഃ സർവൈർ നഗരവാസിഭിഃ
 19 യഗ് ച നോ ിവിദിതം കര്യാത് പേയം കഗ് ചിൻ നരഃ ക്വ ചിത്
 ജീവൻ സ ശൂലം ആരോഹേത് സ്വയം കൃത്യാ സബാസവഃ
 20 തതോ രാജഭയാത് സർവേ നിയമം ചക്രിരേ തദാ
 നരാഃ ശാസനം ആജ്ഞായ തസ്യ രാജേണാ മഹാത്മനഃ

അധ്യായം 3

1 [വൈ]

ഏവം പ്രയത്നമാനാനാം വൃഷ്ണീനാം അന്ധകൈഃ സഹ
കാലോ ഗൃഹാണി സാർവേണാം പരിചക്രാമ നിത്യശഃ
2 കരാലോ വികടോ മുണ്ഡഃ പുരുഷഃ കൃഷ്ണപിംഗലഃ
ഗൃഹാണ്യ് അവേക്ഷ്യ വൃഷ്ണീനാം നാദൃശ്യത പുനഃ ക്വ ചിത്
3 ഉത്പേദിരേ മഹാവതാ ദാരുണാശ് ചാ ദിനേ ദിനേ
വൃഷ്ണ്യന്ധകവിനാശായ ബഹവോ രോമഹർഷണഃ
4 വിവൃദ്ധമുഷകാ രഥ്യാ വിഭിന്നമണികാസ് തഥാ
ചീചി കൂചീതി വാശ്യന്ത്യഃ സാരികാ വൃഷ്ണീവേശ്മസു
നോപശാമ്യതി ശബ്ദാശ് ച സ ദിവാരാത്രം ഏവ ഹി
5 അനുകർവന് ഉല്പുകാനാം സാരസാ വിരതം തഥാ
അജാഃ ശിവാനാം ച രതം അന്വകർവത ഭാരത
6 പാണ്ഡുരാ രക്തപാദാശ് ച വിഹഗഃ കാലചോദിതഃ
വൃഷ്ണ്യന്ധകാനാം ഗേഹേഷു കപോതാ വ്യചരംസ് തദാ
7 വ്യജായത ഖരാ ഗോഷു കരഭാശ്യതരിഷു ച
ശൂനീഷ്യ് അപി ബിഡാലാശ് ച മുഷകാ നകലീഷു ച
8 നാപത്രപന്ത പാപാനി കർവന്തോ വൃഷ്ണയസ് തദാ
പ്രാദിഷൻ ബ്രാഹ്മണാശ് ചാപി പിതൃൻ ദേവാംസ് തഥൈവ ച
9 ഗുത്രംശ് ചാപ്യ് അവമന്യന്ത ന തു രാമ ജനാർദനൗ
പത്യഃ പതീൻ വ്യച്ചരന്ത പതീശ് ച പതയസ് തഥാ
10 വിഭാവസുഃ പ്രജലിതോ വാമം വിപരിവർതതേ
നീലലോഹിത മാഞ്ജിഷ്ഠാ വിസ്രജന് അർചിഷഃ പൃഥക്
11 ഉദയാസു മനേ നിത്യം പുര്യാം തസ്യാം ദിവാകരഃ
വ്യദൃശ്യതാസക്രത് പുംഭിഃ കബന്ധൈഃ പരിവാരിതഃ
12 മഹാനസേഷു സിദ്ധേ ിനേ സംസ്കൃതേ ിതീവ ഭാരത
ആഹാര്യമാണേ കൃമയോ വ്യദൃശ്യന്ത നരാധിപ
13 പുണ്യാഹേ വാച്യമാനേ ച ജപന്തു ച മഹാത്മസു
അഭിധാവന്തഃ ശ്രൂയന്തേ ന ചാദൃശ്യത കശ് ചന
14 പരസ്പരം ച നാക്ഷത്രം ഹന്ത്യമാനം പുനഃ പുനഃ
ഗൃഹൈർ അപശ്യൻ സാർവേ തേ നാത്മാനസ് തു കഥം ചന
15 നദന്തം പാണ്ഡുജന്യം ച വൃഷ്ണ്യന്ധകനിവേശനേ
സമന്തത് പ്രത്യവാശ്യന്ത രാസഭാ ദാരുണസ്വരാഃ

16 ഏവം പശ്യൻ ഹൃഷികേശഃ സമ്പ്രാപ്തം കാലപര്യയം
 ത്രയോദശ്യാം അമാവാസ്യാം താൻ ദൃഷ്ട്വാ പ്രാബ്രവീദ് ഇദം
 17 ചതുർദശീ പഞ്ചദശീ കൃതേയം രാഹുണാ പുനഃ
 തദാ ച ഭരതേ യുദ്ധേ പ്രാപ്താ ചാദ്യ ക്ഷയായ നഃ
 18 വിമൃശന് ഏവ കാലം തം പരിചിന്ത്യ ജനാർദനഃ
 മേനേ പ്രാപ്തം സ ഷട്ത്രിംശം വർവം വൈ കേശി സുദനഃ
 19 പുത്രശോകാഭിസന്തപ്താ ഗാന്ധാരി ഹതബാസവാ
 യദ് അനുവ്യാജഹാരാർതാ തദ് ഇദം സമുപാഗതം
 20 ഇദം ച തദ് അനുപ്രാപ്തം അബ്രവീദ് യദ് യുധിഷ്ഠിരഃ
 പുരാ വ്യഠേഷ്ഠ് അനീകേഷു ദൃഷ്ട്യാത്പാതാൻ സുദാരുണാൻ
 21 ഇത്യ് ഉക്ത്വാ വാസുദേവസ് തു ചികീർഷൻ സത്യം ഏവ തത്
 ആജ്ഞാപയാം ആസ തദാ തീർഥയാത്രം അരിന്ദമ
 22 അഘോഷയന്ത പുരുഷാസ് തത്ര കേശവ ശാസനാത്
 തീർഥയാത്രാ സമുദ്രേ വഃ കാര്യേതി പുരുഷർഷഭഃ

അധ്യായം 4

1 [വൈ]

കാലീ സ്ത്രീ പാണ്ഡുരൈർ ദന്തൈഃ പ്രവിശ്യ ഹസതീ നിശി
 സ്ത്രീയഃ സ്വപ്നേഷു മുഷ്ണന്തി ദ്വാരകാം പരിധാവതി
 2 അലങ്കാരാശ് ച ഹന്ത്രം ച ധ്വജാശ് ച കവചാനി ച
 ഹ്രിയമാണാന്യ് അദൃശ്യന്ത രക്ഷോഭിഃ സുഭയാനകൈഃ
 3 തച് ചാഗ്നി ദത്തം കൃഷ്ണസ്യ വജ്രനാഭം അയോ മയം
 ദിവം ആചക്രമേ ചക്രം വൃഷ്ണീനാം പശ്യതാം തദാ
 4 യുക്തം രഥം ദിവ്യം ആദിത്യവർണം; ഹയാഹരൻ പശ്യതോ ദാരുകസ്യ
 തേ സാഗരസ്യോപരിഷ്യാദ് അവർതൻ; മനോജവാശ് ചതുരോ വാജീമുഖ്യാഃ
 5 താലഃ സുപർണശ് ച മഹാധ്വജൗ തൗ; സുപൂജിതൗ രാമ ജനാർദ്ദനാഭ്യാം
 ഉച്ചൈർ ജഹ്രൂർ അപ്സരസോ ദിവാനിശം; വാചശ് ചോച്ഛർ ഗമ്യതാം തീർഥയാ
 ത്രാ
 6 തതോ ജിഗമിഷന്തസ് തേ വൃഷ്ണസ്യകമഹാരഥാഃ
 സാന്തഃപുരാസ് തദാ തീർഥയാത്രാം ഐച്ഛൻ നരർഷഭാഃ
 7 തതോ ഭോജ്യം ച ഭക്ഷ്യം ച പേയം ചാസകവൃഷ്ണയഃ
 ബഹു നാനാവിധം ചക്രൂർ മദ്യം മാംസം അനേകശഃ
 8 തതഃ സീധുഷു സക്താശ് ച നിര്യായൂർ നഗരാദ് ബഹിഃ
 യാനൈർ അശ്വൈർ ഗജൈശ് ചൈവ ശ്രീമന്തസ് തിമതേജസഃ
 9 തതഃ പ്രഭാസേ ന്യവസൻ യഥോദ്ദേശം യഥാ ഗൃഹം
 പ്രഭൃതഭക്ഷ്യപേയസ് തേ സദാരാ യാദവാസ് തദാ
 10 നിവിഷ്യാംസ് താൻ നിശമ്യാഥ സാന്ദരാന്തേ സ യോഗവിത്
 ജഗാമാമന്ത്ര്യ താൻ വീരാൻ ഉദ്ധവോ ിർഥവിശാരദഃ
 11 തം പ്രസ്ഥിതം മഹാത്മാനം അഭിവാദ്യ കൃതാഞ്ജലിം
 ജാനൻ വിനാശം വൃഷ്ണീനാം നൈച്ഛദ് വാരയിതും ഹരിഃ
 12 തതഃ കാലപരീതാസ് തേ വൃഷ്ണസ്യകമഹാരഥാഃ
 അപശ്യന് ഉദ്ധവം യാന്തം തേജസാവൃത്യ രോദസി
 13 ബ്രാഹ്മണാർഥേഷു യത് സിദ്ധം അന്നം തേഷാം മഹാത്മാനാം
 തദ് വാനരഭ്യഃ പ്രദദുഃ സുരാ ഗന്ധസമന്വിതം
 14 തതസ് തുര്യശതാകീർണം നടനർതക സങ്കലം
 പ്രാവർത്ത മഹാപാനം പ്രഭാസേ തിമതേജസാം
 15 കൃഷ്ണസ്യ സംനിയൗ രാമഃ സഹിതഃ കൃതവർമ്മണാ
 അപിബദ് യുയുധാനശ് ച ഗദോ ബഭ്രൂസ് തഥൈവ ച

16 തതഃ പരിഷദോ മധ്യേ യുധുധാനോ മദോതക്ടഃ
 അബ്രവീത് കൃതവർമാണം അവഹസ്യാവമന്യ ച
 17 കഃ ക്ഷത്രിയോ മന്യമാനഃ സുപ്താൻ ഹന്യാൻ മൃതാൻ ഇവ
 ന തൻ മൃഷ്യന്തി ഹാർദിക്യ യാദവാ യത് ത്വയാ കൃതം
 18 ഇത്യ് ഉഷ്ണേ യുധുധാനേന പുജയാം ആസ തദ് വചഃ
 പ്രദ്യുന്തോ രഥിനാം ശ്രേഷ്ഠോ ഹാർദിക്യം അവമന്യ ച
 19 തതഃ പരമസങ്കുലഃ കൃതവർമാ തം അബ്രവീത്
 നിർദിശന് ഇവ സാവജ്ഞം തദാ സവ്യേന പാണിനാ
 20 ഭൂരിശ്രവാശ് ചിന്നബാഹുർ യുദ്ധേ പ്രായഗതസ് ത്വയാ
 വധേന സുന്ദ്രശംസേന കഥം വിരേണ പാതിതഃ
 21 ഇതി തസ്യോ വചഃ ശൂത്യാ കേശവഃ പരവീരഹാ
 തിര്യക് സരോഷയാ ദൃഷ്ട്യാ വീക്ഷാം ചക്രേ സ മന്യമാൻ
 22 മണിഃ സ്യമന്തകശ് ചൈവ യഃ സ സത്രാജിതോ ഭവേത്
 താം കഥാം സ്താരയാം ആസ സാത്യകിർ മധുസൂദനം
 23 തച് ശൂത്യാ കേശവസ്യാംഗം അഗമദ് അദതി തദാ
 സത്യഭാമാ പ്രകപിതാ കോപയന്തി ജനാർദനം
 24 തത ഉന്മായ സക്രോധഃ സാത്യകിർ വാക്യം അബ്രവീത്
 പഞ്ചാനാം ദ്രൗപദേയാനാം ധൃഷ്ടദൃശ്ണ ശിഖണ്ഡിനോഃ
 25 ഏഷ ഗച്ഛാമി പദവിം സത്യേന ച തഥാ ശപേ
 സൗപ്തികേ യേ ച നിഹതാഃ സുപ്താനേന ദുരാത്മനാ
 26 ദ്രോണപുത്ര സഹായേന പാപേന കൃതവർമണാ
 സമാപ്തം ആയുർ അസ്യാദ്യ യശശ് ചാപി സുമധ്യമേ
 27 ഇതീദം ഉക്ത്വാ ഖഡ്ഗേന കേശവസ്യ സമീപതഃ
 അഭിദ്രത്യ ശിരഃ ക്രുദ്ധശ് ചിച്ഛേദ കൃതവർമണഃ
 28 തഥാന്യാൻ അപി നിഘ്നന്തം യുധുധാനം സമന്തതഃ
 അഭ്യധാവദ് ധൃഷ്ടികേശോ വിനിവാരയിഷുസ് തദാ
 29 ഏകീഭൂതാസ് തതഃ സർവേ കാലപര്യായ ചോദിതാഃ
 ഭോജാസകാ മഹാരാജ ശൈനേയം പര്യവാരയൻ
 30 താൻ ദൃഷ്ട്വാ പതതസ് തൂർണം അഭിക്രുദ്ധാഞ് ജനാർദനഃ
 ന ചക്രോധ മഹാതേജാ ജാനൻ കാലസ്യ പര്യയം
 31 തേ തു പാനമദാവിഷ്ഠാശ് ചോദിതാശ് ചൈവ മന്യനാ
 യുധുധാനം അമാദ്യഘ്നന് ഉച്ചിഷ്ഠൈർ ഭാജനൈസ് തദാ
 32 ഹന്യമാനേ തു ശൈനേയേ ക്രുദ്ധോ രക്തീണിനന്ദനഃ

തദന്തരം ഉപാധാവൻ മോക്ഷയിഷ്യത് ശിനേഃ സുതം
 33 സ ഭോജൈഃ സഹ സംയുക്തഃ സാത്യകിശ് ചാസ്യകൈഃ സഹ
 ബഹുത്യാൻ നിഹതൗ തത്ര ഉഭൗ കൃഷ്ണസ്യ പശ്യതഃ
 34 ഹതം ദൃഷ്ട്വാ തു ശൈനേയം പുത്രം ച യദുനന്ദനഃ
 ഏരകാണാം തദാ മുഷ്ടിം കോപാജ്ജഗ്രാഹ കേശവഃ
 35 തദ് അഭ്രൂൻ മുസലം ഘോരം വജ്രകൽപം അയോ മയം
 ജഘാന തേന കൃഷ്ണസ് താൻ യേ ിസ്യ പ്രമുഖതോ ിഭവൻ
 36 തതോ ിന്ധകാശ് ച ഭോജാശ് ച ശൈനേയാ വൃഷ്ണയസ് തഥാ
 ജഘ്രൻ അന്യോന്യം ആക്രന്ദേ മുസലൈഃ കാലചോദിതാഃ
 37 യസ് തേഷാം ഏരകാം കശ് ചിജ്ജഗ്രാഹ രുഷിതോ നൃപ
 വജ്രഭൂതേവ സാ രാജന് അദൃശ്യത തദാ വിഭോ
 38 തൃണം ച മുസലീ ഭൂതം അപി തത്ര വ്യദൃശ്യത
 ബ്രഹ്മാ ദണ്ഡകൃതം സർവം ഇതി തദ് വിദ്ധി പാർഥിവ
 39 ആവിധ്യാവിധ്യ തേ രാജൻ പ്രക്ഷിപന്തി സ്മ യത് തൃണം
 തദ് വജ്രഭൂതം മുസലം വ്യദൃശ്യന്ത തദാ ദൃശം
 40 അവധീത് പിതരം പുത്രഃ പിതാ പുത്രം ച ഭാരത
 മത്താഃ പരീപതന്തി സ്മ പോഥയന്തഃ പരസ്പരം
 41 പതംഗാ ഇവ ചാഗൗ തേ ന്യപതൻ കകരാന്ധകാഃ
 നാസീത് പലായനേ ബുദ്ധിർ വധ്യമാനസ്യ കസ്യ ചിത്
 42 തം തു പശ്യൻ മഹാബാഹുർ ജാനൻ കാലസ്യ പര്യയം
 മുസലം സാമവഷ്ടഭ്യ തസ്മൗ സ മധുസൂദനഃ
 43 സാംബം ച നിഹതം ദൃഷ്ട്വാ ചാരദദേഷ്ണം ച മാധവഃ
 പ്രദൃശ്നം ചാനിരദ്ധം ച തതശ് ചക്രോധ ഭാരത
 44 ഗദം വീക്ഷ്യ ശയാനം ച ഭൂശം കോപസമന്വിതഃ
 സ നിഃശേഷം തദാ ചക്രേ ശാർമ്ഗചക്രഗദായരഃ
 45 തം നിഘ്നന്തം മഹാതേജാ ബഭ്രുഃ പരപുരഞ്ജയഃ
 ദാരകശ് ചൈവ ദാശാർഹം ഊചതുർ യൻ നിബോധ തത്
 46 ഭഗവൻ സംഹൃതം സർവം ത്വയാ ഭൂയിഷ്ടം അച്യുത
 രാമസ്യ പദം അന്വിച്ഛ തത്ര ഗച്ഛാമ യത്ര സഃ

അധ്യായം 5

1 [വൈ]

തതോ യയുർ ദാരുകഃ കേശവസ് ച; ബഭ്രുസ് ച രാമസ്യ പദം പതന്തഃ
അഥാപശ്യൻ രാമം അനന്തവീര്യം; വൃക്ഷേ സ്ഥിതം ചിന്തയാനം വിവിക്ഷേ
2 തതഃ സമാസാദ്യ മഹാനഭാവഃ; കൃഷ്ണസ് തദാ ദാരുകം അന്വശാസത്
ഗത്വാ കുരൂണ് ശീലേഽം ഇമം മഹാന്തം; പാർഥായ ശംസസ്വ വധം യദുനാം
3 തതോ ഫർജുനഃ ക്ഷിപ്രം ഇഹോപയാതു; ശ്രുത്വാ മൃതാൻ യാദവാൻ ബ്രഹ്മശാ
പാത്
ഇത്യ ഏവം ഉക്തഃ സാ യയൗ രഥേന; കുരൂംസ് തദാ ദാരുകോ നഷ്ടചേതാഃ
4 തതോ ഗതേ ദാരുകേ കേശവോ ഫഥഃ ദൃഷ്ട്യാന്തികേ ബഭ്രുഃ ഉവാച വാക്യം
സ്ത്രീയോ ഭവാൻ രക്ഷതു യാതു ശീലേഽഃ; നൈതാ ഹിംസ്യൂർ ദസ്യവോ വിത്തലോ
ഭാത്
5 സാ പ്രസ്ഥിതഃ കേശവേനാനുശിഷ്യോ; മദാതുരോ ജ്ഞാതിവധാർദിതസ് ച
തം വൈ യാന്തം സംനിയൗ കേശവസ്യ; ത്വരന്തം ഏകം സഹസൈവ ബഭ്രുഃ
ബ്രഹ്മാനശപ്തം അവധീൻ മഹദ് വൈ; കൂടോന്മുക്തം മുസലം ലുബ്ധകസ്യ
6 തതോ ദൃഷ്ട്യാ നിഹതം ബഭ്രുഃ ആഹഃ; കൃഷ്ണോ വാക്യം ദ്രാതരം അഗ്രജം തു
ഇഹൈവ ത്വം മാം പ്രതീക്ഷസ്വ രാമഃ; യാവത് സ്ത്രീയോ ജ്ഞാതിവശാഃ കരോമി
7 തതഃ പുരീം ദ്വാരുവതീം പ്രവിശ്യ; ജനാർദനഃ പിതരം പ്രാഹ വാക്യം
സ്ത്രീയോ ഭവാൻ രക്ഷതു നഃ സമഗ്രാഃ; ധനജയസ്യോഗമനം പ്രതീക്ഷൻ
രാമോ വനാന്തേ പ്രതിപാലയൻ മാം; ആസ്തേ ഫദ്യാഹം തേന സമാഗമിഷ്യേ
8 ദൃഷ്ടം മയേദം നിധനം യദുനാം; രാജ്ഞാം ച പൂർവം കുരുപുംഗവാനാം
നാഹം വിനാ യദുഭീർ യാദവാനാം; പുരീം ഇമാം ദൃഷ്ട്വം ഇഹാദ്യ ശക്തഃ
9 തപസ് ചരിഷ്യാമി നിബോധ തൻ മേ; രാമേണ സാർധം വനം അഭ്യുപേത്യ
ഇതിദം ഉക്ത്വാ ശിരസാസ്യ പാദൗ; സംസൃത്യ കൃഷ്ണസ് ത്വരിതോ ജഗാമ
10 തതോ മഹാൻ നിനദഃ പ്രാദുരാസീത്; സസ്ത്രീ കമാരസ്യ പുരസ്യ തസ്യ
അഥാബ്രവീത് കേശവഃ സംനിവർത്യ; ശബ്ദാം ശ്രുത്വാ യോഷിതാം ക്രോശതീ
നാം
11 പുരീം ഇമാം ഏഷ്യതി സാവ്യ സാചീ; സ വോ ദുഃഖാൻ മോചയിതാ നരാഗ്ര്യഃ
തതോ ഗത്വാ കേശവസ് തം ദദർശഃ; രാമം വനേ സ്ഥിതം ഏകം വിവിക്ഷേ
12 അഥാപശ്യദ് യോഗ്യക്തസ്യ തസ്യ; നാഗം മുഖാൻ നിഃസാരന്തം മഹാന്തം
ശ്ലേതം യയൗ സ തതഃ പ്രേക്ഷ്യമാണോഃ; മഹാർണവോ യേന മഹാനഭാവഃ
13 സഹസ്രശീർഷഃ പർവതാഭോഗവർഷ്യാ; രക്താനനഃ സ്വാം തന്തം താം വിമുച്യ
സമ്യക് ച തം സാഗരഃ പ്രത്യഗ്രഹ്ണാൻ; നാഗദിവ്യാഃ സരിതസ് ചൈവ പുണ്യാഃ

14 കർകോടകോ വസുകിസ് തക്ഷകശ് ച; പൃഥ്വീശ്രവാ വരണഃ കണ്ജരശ് ച
 മിശ്രീ ശംഖഃ കമുദഃ പുണ്യരീകസ്; തഥാ നാഗോ ധൃതരാഷ്ട്രോ മഹാത്മാ
 15 ഹ്രാദഃ ക്രാമഃ ശിതികണ്ണോ ഫ്രതേജാസഃ; തഥാ നാഗൗ ചക്രമന്ദാതിഷാണൗ
 നാഗശ്രേഷ്ഠോ ദുർമുഖശ് ചാഞ്ചരീഷഃ; സ്വയം രാജാ വരണശ് ചാപി രാജൻ
 പ്രത്യദഗ്ദ്ധ്യ സ്വാഗതേനാഭ്യനന്ദസഃ; തേ ഫപുജയംശ് ചാർഘ്യ പാദ്യ ക്രിയാഭിഃ
 16 തതോ ഗതേ ഭ്രാതരി വാസുദേവോ; ജാനൻ സർവാ ഗതയോ ദിവ്യദൃഷ്ടിഃ
 വനേ ശൂന്യേ വിചരംശ് ചിന്തയാനോ; ഭൂമൗ തതഃ സംവിവേശാഗ്ര്യ തേജാഃ
 17 സർവം ഹി തേന പ്രാക് തദാ വിത്തം ആസീദ്; ഗാന്ധാര്യോ യദ് വാക്യം
 ഉക്തഃ സ പൂർവം
 ദുർവാസസാ പായസോച്ഛിഷ്യ ലിപ്തേ; യച് ചാപ്യ് ഉക തച് ച സസ്മാര കൃഷ്ണഃ
 18 സ ചിന്തയാനോ ഫസകവൃഷ്ണിനാശം; കരു ക്ഷയം ചൈവ മഹാനഭാവഃ
 മേനേ തതഃ സക്രമണസ്യ കാലം; തതശ് ചകാരേന്ദ്രിയ സംനിരോധം
 19 സ സംനിരുദ്ധേന്ദ്രിയ വാൻ മനാസ് തു; ശിശ്യേ മഹായോഗം ഉപേത്യ കൃഷ്ണഃ
 ജരാമ തം ദേശം ഉപാജഗാമ; ലുബ്ധസ് തദാനീം മൃഗലിപ്തർ ഉഗ്രഃ
 20 സ കേശവം യോഗയുക്തം ശയാനം; മൃഗാശങ്കീ ലുബ്ധകഃ സായകേന
 ജരാവിയ്യത് പാദതലേ ത്വരാവാംസഃ; തം ചാഭിതസ് തജ് ജീലുക്ഷുർ ജഗാമ
 അഥാപശ്യത് പുരുഷം യോഗയുക്തം; പീതാംബരം ലുബ്ധകോ ഫനേകബാഹുഃ
 21 മത്പാത്മാനം അപരാധം സ തസ്യ; ജഗ്രാഹ പാദൗ ശിരസാ ചാർതരൂപഃ
 ആശ്വാസയത് തം മഹാത്മാ തദാനീം; ഗച്ഛന് ഊർധ്വം രോദസീ വ്യാപ്യ
 ലക്ഷ്മ്യാ
 22 ദിവം പ്രാപ്തം വാസവോ ഫിമാശിനൗ ച; രുദ്രാദിത്യാ വസവശ് ചാഥ വിശ്വേ
 പ്രത്യദ്യയുർ മൂനയശ് ചാപി സിദ്ധാഃ; ഗന്ധർവമുഖ്യാശ് ച സഹാസ്തരോഭിഃ
 23 തതോ രാജൻ ഭഗവാൻ ഉഗ്രതേജാഃ; നാരായണഃ പ്രഭവശ് ചാവ്യയശ് ച
 യോഗാചാര്യോ രോദസീ വ്യാപ്യ ലക്ഷ്മ്യാ; സ്ഥാനം പ്രാപ സ്വം മഹാത്മാപ്രമേ
 യം
 24 തതോ ദേവൈർ ഋഷിഭിശ് ചാപി കൃഷ്ണഃ; സമഗതശ് ചാരണൈശ് ചൈവ
 രാജൻ
 ഗന്ധർവാഗ്രൈർ അസ്തരോഭിർ വരാഭിഃ; സിദ്ധൈഃ സായൈശ് ചാനതൈഃ
 പുജ്യമാനഃ
 25 തേ വൈ ദേവാഃ പ്രത്യനന്ദത രാജൻ; മൂനിശ്രേഷ്ഠാ വാഗ്ഭിർ ആനർച്ചർ
 ഊശം
 ഗന്ധർവാശ് ചാപ്യ് ഉപതസ്യുഃ സ്തുവന്തഃ; പ്രീത്യാ ചൈനം പുരുഹൂതോ ഫഭ്യന്ത

൯

അധ്യായം 6

1 [വൈ]

ദാരുകോ ഫപി കുരൂൻ ഗത്യാ ദൃഷ്ട്യാ പാർഥാൻ മഹാരഥാൻ
ആചഷ്ടു മൗസാലേ വൃഷ്ണീൻ അന്യോന്യേനോപസംഹൃതാൻ
2 ശൂത്യാ വിനഷ്ടാൻ വാർഷ്ണേയാൻ സഭോജകകരാന്ധകാൻ
പാണ്ഡവഃ ശോകസന്തപ്താ വിത്രസ്തമനസോ ഫഭവൻ
3 തതോ ഫർജ്ജുനസ് താൻ ആമന്ത്ര്യ കേശവസ്യ പ്രിയഃ സഖാ
പ്രയയൗ മാതൃലം ദൃഷ്ടും നേദം അസ്തിതി ചാബ്രവീത്
4 സാ വൃഷ്ണിനിലയം ഗത്യാ ദാരുകേണ സഹ പ്രഭോ
ദദർശ ദ്വാദകാം വീരോ മൃതനാഥാമം ഇവ സ്ത്രിയം
5 യഃ സ്മ താ ലോകനാഥേന നാഥവത്യഃ പുരാഭവൻ
താസ് ത്വ അനാഥാസ് തദാ നാഥം പാർഥം ദൃഷ്ട്യാ വിചക്രൂഃ
6 ഷോഡശസ്ത്രിസഹസ്രാണി വാസുദേവ പരിഗ്രഹഃ
താസാം ആസീൻ മഹാൻ നാദോ ദൃഷ്ട്വേവാർജ്ജുനം ആഗതം
7 താസ് തു ദൃഷ്ട്വേവ കൗരവ്യോ ബാഷ്പേണ പിഹിതോ ഫർജ്ജുനഃ
ഹീനഃ കൃഷ്ണേന പുത്രൈശ് ച നാശകാത് സോ ഫഭീവീക്ഷിതും
8 താം സ വൃഷ്ട്യന്ധകജലാം ഹയമീനാം രഥോഡുപാം
വാദിത്രഥമഹോഷൗഘാം വേശ്മ തീർഥമഹാഗ്രഹാം
9 രത്നശൈവല സംഘാടാം വജ്രപ്രാകാരമാലിനീം
രഥ്യാ സ്ത്രോതോ ജലാവർതാം ചത്വരസ്ത്രിമിതഹ്രദാം
10 രാമ കൃഷ്ണ മഹാഗ്രാഹാം ദ്വാദകാ സരിതം തദാ
കാലപാശഗ്രഹാം ഘോരാം നദീം വൈതരണീം ഇവ
11 താം ദദർശാർജ്ജുനോ ധീമാൻ വിഹീനാം വൃഷ്ണിപുംഗവൈഃ
ഗതശ്രിയം നിരാനന്ദാം പദ്മിനീം ശിശിരേ യഥാ
12 താം ദൃഷ്ട്യാ ദ്വാദകാം പാർഥസ് താസ് ച കൃഷ്ണസ്യ യോഷിതഃ
സന്ധനം ബാഷ്പം ഉത്സൃജ്യ നിപപാത മഹീതലേ
13 സത്രാജിതീ തതഃ സത്യാ രുക്മിണീ ച വിശാം പതേ
അഭിപത്യ പ്രരുദഃ പരിവാര്യ ധനഞ്ജയം
14 തതസ് തഃ കാഞ്ചനേ പിഠോ സമൃതമായോപവേശ്യ ച
അബ്രവന്ത്യോ മഹാത്മാനം പരിവാദ്യോപതസ്ഥിരേ
15 തതഃ സംസ്തുയ ഗോവിന്ദം കഥയിത്യാ ച പാണ്ഡവഃ
ആശ്വാസ്യ തഃ സ്ത്രിയശ് ചാപി മാതൃലം ദൃഷ്ടും അഭ്യഗാത്

അധ്യായം 7

1 [വൈ]

തം ശയാനം മഹാത്മാനം വീരം ആനക ദുന്ദിഭിം

പുത്രശോകാഭിസന്തപ്തം ദദർശ കരുപംഗവഃ

2 തസ്യാശ്രു പരിപൂർണാക്ഷോ വ്യൂഢോരസ്തോ മഹാഭുജഃ

ആർതസ്യാർതതരഃ പാർഥഃ പാദു ജഗ്രാഹ ഭാരത

3 സമാലിംഗ്യാർജ്ജുനം വൃദ്ധഃ സ ഭുജാഭ്യം മഹാഭുജഃ

രുദൻ പുത്രാൻ സ്മരൻ സാർവാൻ വിലലാപ സുവിഹഃ

ഭ്രാതൃൻ പുത്രാംശ് ച പുത്രാംശ് ച ദൗഹിത്രാംശ് ച സഖീൻ അപി

4 [വാസു]

യൈർ ജിതാ ഭൂമിപാലാശ് ച ദൈത്യാശ് ച ശതശോ ഹർജ്ജുന

താൻ ദൃഷ്ട്വാ നേഹ പശ്യാമി ജീവാമ്യ് അർജ്ജുന ദുർമരഃ

5 യൗ താവ് അർജ്ജുന ശിഷ്യൗ തേ പ്രിയൗ ബഹുമതൗ സദാ

തയോർ അപനയാത് പാർഥ വൃഷ്ണയോ നിധനം ഗതഃ

6 യൗ തൗ വൃഷ്ണിപ്രവീരാണാം ദ്വാവ് ഏവാതിരഥൗ മതൗ

പ്രദ്യുന്തോ യുധ്യാനശ് ച കഥയൻ കത്ഥസേ ച യൗ

7 നിത്യം ത്വം കരുശാർദൂല കൃഷ്ണശ് ച മമ പുത്രകഃ

താവ് ഉഭൗ വൃഷ്ണിനാശസ്യ മുഖം ആസ്താം ധനഞ്ജയ

8 ന തു ഗർഹാമി ശൈനേയം ഹാർദിക്യാം ചാഹം അർജ്ജുന

അക്രൂരം രൗക്മിണേയം ച ശാപോ ഹ്യ് ഏവാത്ര കാരണം

9 കേശിനം യസ് തു കംസം ച വിക്രമ്യ ജഗതഃ പ്രഭുഃ

വിദേഹാവ് അകരോത് പാർഥ ചൈദ്യം ച ബല ഗർവിതം

10 നൈഷാദിം ഏകലവ്യം ച ചക്രേ കാലിംഗമാഗയാൻ

ഗാന്ധാരാൻ കാശിരാജം ച മരു ഭൂമൗ ച പാർഥിവാൻ

11 പ്രാച്യാംശ് ച ദാക്ഷിണാത്യംശ് ച പാർവതീയാംസ് തഥാ നൃപാൻ

സോ ഹൃദ്യപേക്ഷിതവാൻ ഏതം അനയം മധുസൂദനഃ

12 തതഃ പുത്രാംശ് ച പുത്രാംശ് ച ഭ്രാതൃൻ അഥ സഖീൻ അപി

ശയാനാൻ നിഹതാൻ ദൃഷ്ട്വാ തതോ മാം അബ്രവീദ് ഇദം

13 സമ്പ്രാപ്തോ ഹൃദ്യായം അസ്യന്തഃ കലസ്യ പുരുഷർഷഭ

ആഗമിഷ്യതി ബീഭത്സുർ ഇമാം ദ്വരവതീം പുരീം

14 ആഖ്യേയം തസ്യ യദ്യുത്തം വൃഷ്ണിനാം വൈശസം മഹത്

സ തു ശ്രുത്വാ മഹാതേജാ യദുനാം അനയം പ്രഭോ

ആഗതാ ക്ഷിപ്രം ഏവേഹ ന മേ ഹൃത്യാസ്തി വിചാരണാ

15 യോ ഹം തം അർജുനം വിധി യോ ഹർജുനഃ സോ ഹം ഏവ തു
 യദ് ബ്രൂയാത് തത് തഥാ കാര്യം ഇതി ബുധുസ്വ മാധവ
 16 സ സ്തീഷ്യ പ്രാപ്തകാലം വഃ പാണ്ഡവോ ബാലകേഷു ച
 പ്രതിപത്യതി ബീഭത്സുർ ഭവതസ് ചൗർധ്യ ദേഹികം
 17 ഇമാം ച നഗരീം സദ്യഃ പ്രതിയാതേ ധനഞ്ജയേ
 പ്രാകാരാട്ടാകലോപേതാം സമുദ്രഃ പ്ലാവയിഷ്യതി
 18 അഹം ഹി ദേശേ കസ്തിംഗ് ചിത് പുണ്യേ നിയമം ആസഥിതഃ
 കാലം കർതാ സദ്യ ഏവ രാമേണ സഹ ധീമതാ
 19 ഏവം ഉക്ത്വാ ഹൃഷീകേശോ മാം അചിന്ത്യപരാക്രമഃ
 ഹിത്വാ മാം ബാലകൈഃ സാർധം ദിശം കാം അപ്യ് അഗാത് പ്രഭുഃ
 20 സോ ഹം തൗ ച മഹാത്മാനൗ ചിന്തയൻ ഭ്രാതരൗ തവ
 ഘോരം ജ്ഞാതിവധം ചൈവ ന ഭൂഞ്ജേ ശോകകർശിതഃ
 21 ന ച ഭോക്ഷ്യേ ന ജീവിഷ്യേ ദിഷ്ട്യാ പ്രാപ്തോ ഹസീ പാണ്ഡവ
 യദ് ഉക്തം പാർഥ കൃഷ്ണേന തത് സർവം അഖിലം കരു
 22 ഏതത് തേ പാർഥ രാജ്യം ച സ്തീയോ രത്നാനി ചൈവ ഹ
 ഇഷ്ടാൻ പ്രാണാൻ അഹം ഹീമാംസ് ത്യക്ഷ്യാമി രിപുസുദന

അധ്യായം 8

1 [വൈ]

ഏവം ഉക്തഃ സ ബീഭത്സുർ മാതുലേന പരന്തപഃ
 ദുർമനാ ദീനമനസം വസുദേവം ഉവാച ഹ
 2 നാഹം വൃഷ്ണിപ്രവീരേണ മധുഭിശ് ചൈവ മാതുല
 വിഹീനാം പൃഥിവീം ദ്രഷ്ടും ശക്തശ് ചിരം ഇഹ പ്രഭോ
 3 രാജാ ച ഭീമസേനശ് ച സഹദേവശ് ച പാണ്ഡവഃ
 നകുലോ യാജ്ഞസേനീ ച ഷഡ് ഏകമനസോ വയം
 4 രാജ്ഞഃ സക്രമണേ ചാപി കാലോ ിയം വർത്തതേ ശ്രുവം
 തം ഇമം വിധി സമ്പ്രാപ്തം കാലം കാലവിദാം വര
 5 സർവഥാ വൃഷ്ണിദാരാംസ് തു ബാലവൃദ്ധാംസ് തഥൈവ ച
 നയിഷ്യേ പരിഗൃഹ്യാഹം ഇദ്രപ്രസ്ഥം അരിന്ദമ
 6 ഇത്യ് ഉക്ത്വാ ദാരുകം ഇദം വാക്യം ആഹ ധനഞ്ജയഃ
 അമാത്യാൻ വൃഷ്ണിവിരാണാം ദ്രഷ്ടും ഇച്ഛാമി മാചിരം
 7 ഇത്യ് ഏവം ഉക്ത്വാ വചനം സുധർമാം യാദവിം സഭാം
 പ്രവിവേശാർജുനഃ ശുരഃ ശോചമാനോ മഹാരഥാൻ
 8 തം ആസനഗതം തത്ര സർവാഃ പ്രകൃതയസ് തഥാ
 ബ്രാഹ്മണാ നൈഗമാശ് ചൈവ പരിവാര്യോപതസ്ഥിരേ
 9 താൻ ദീനമനസഃ സർവാൻ നിദ്രതാൻ ഗതചേതസഃ
 ഉവാചേദം വചഃ പാർഥഃ സ്വയം ദീനതരസ് തദാ
 10 ശക്ര പ്രസ്ഥം അഹം നേഷ്യേ വൃഷ്ണസുകജനം സ്വയം
 ഇദം തു നഗരം സർവം സമുദ്രഃ പ്ലാവയിഷ്യതി
 11 സജ്ജീകരുത യാനാനി രത്നാനി വിവിധാനി ച
 വജ്രോ ിയം ഭവതാം രാജാ ശക്ര പ്രസ്ഥേ ഭവിഷ്യതി
 12 സപ്തമേ ദിവസേ ചൈവ രവൗ വിമല ഉദ്ഗതേ
 ബഹിർ വസ്യാമഹേ സർവേ സജ്ജീഭവത മാചിരം
 13 ഇത്യ് ഉക്താസ് തേന തേ പൗരാഃ പാർഥേനാക്ലിഷ്ട കർമ്മണാ
 സജ്ജം ആശു തതശ് ചക്രഃ സ്വസിദ്ധ്യർഥസമുത്സുകാഃ
 14 താം രാത്രീം അവസത് പാർഥഃ കേശവസ്യ നിവേശനേ
 മഹതാ ശോകമോഹേന സഹസാഭിപരിപ്ലുതഃ
 15 ശ്യാഭൂതേ ിഥ തതഃ ശൗരിർ വസുദേവഃ പ്രതാപവാൻ
 യുക്ത്വാത്മാനം മഹാതേജാ ജഗാമ ഗതിം ഉത്തമാം
 16 തതഃ ശബ്ദോ മഹാൻ ആസീദ് വസുദേവസ്യ വേശ്മനി

ദാരുണഃ ക്രോശതീനാം ച ദാരുണീനാം ച യോഷിതാം
 17 പ്രകീർണമൂർധജാഃ സർവാ വിമുക്താഭരണ വ്രജഃ
 ഉരാംസി പാണിഭിർ ഘൃന്ത്യോ വ്യലപൻ കരുണം സ്ത്രീയഃ
 18 തം ദേവകീ ച ഭദ്രാ ച രോഹിണീ മദിരാ തഥാ
 അന്വരോഽപ്യം വ്യവസിതാ ഭർതാരം യോഷിതാം വരാഃ
 19 തതഃ ശൗരീം നൃയുഷേതേന ബഹു മാല്യേന ഭാരത
 യാനേന മഹതാ പാർഥോ ബഹിർ നിഷ്കാമയത് തദാ
 20 തം അന്വയുസ് തത്ര തത്ര ദുഃഖശോകസമാഹിതാഃ
 ദ്വാരകാവസിനഃ പൗരാഃ സർവ ഏവ നരർഷഭ
 21 തസ്യോഗ്രമേധികം ഛത്രം ദീപ്യമാനാഗ് ച പാവകാഃ
 പുരസ്താത് തസ്യ യാനസ്യ യാജകാഗ് ച തതോ യയുഃ
 22 അനുജമൃഗ് ച തം വിരം ദേവ്യസ് താ വൈ സ്വലങ്കൃതാഃ
 സ്ത്രീസഹസ്രൈഃ പരിവൃതാ വധൂഭിഗ് ച സഹസ്രശഃ
 23 യസ് തു ദേശഃ പ്രിയസ് തസ്യ ജീവതോ ിഭൂൻ മഹാത്മനഃ
 തന്ത്രൈനം ഉപസങ്കല്പ്യ പിതൃമേധം പ്രചക്രിരേ
 24 തം ചിതാഗ്നിഗതം വിരം ശൂര പുത്രം വരാംഗനാഃ
 തതോ ിന്യാരുരുഹഃ പത്ന്യഗ് ചതന്ത്രഃ പതിലോകശഃ
 25 തം വൈ ചതന്ത്രഭിഃ സ്ത്രീഭിർ അന്വീതം പാണ്ഡുനന്ദനഃ
 അദാഹയച് ചന്ദാനൈഗ് ച ഗന്ധൈർ ഉച്ഛാഖചൈർ അപി
 26 തതഃ പ്രാദുരഭൂച് ഛണ്ഡഃ സമീദ്ധസ്യ വിഭാവസോഃ
 സമഗാനാം ച നിർഘോഷോ നരാണാം രുദതാം അപി
 27 തതോ വജ്രപ്രധാനാഗ് തേ വൃഷ്ണീവീര കമാരകാഃ
 സർവ ഏവോദകം ചക്രഃ സ്ത്രീയഗ് ചൈവ മഹാത്മനഃ
 28 അല്പപ്ല ധർമസ് തം ധർമം കാരയിത്വാ സഹൽഗുനഃ
 ജഗാമ വൃഷ്ണയോ യത്ര വിനഷ്ടാ ഭരതർഷഭ
 29 സ താൻ ദൃഷ്ട്വാ നിപതിതാൻ കദനേ ഭൃശദുഃഖിതഃ
 ബബ്ബുവാതീവ കൗരവ്യഃ പ്രാപ്തകാലം ചകാര ച
 30 യഥാ പ്രധാനതഗ് ചൈവ ചക്രേ സാർവാഃ ക്രിയാഗ് തദാ
 യേ ഹതാ ബ്രഹ്മശാപേന മുസലൈർ ഏരകോദ്ഭവൈഃ
 31 തതഃ ശരീരേ രാമസ്യ വാസുദേവസ്യ ചോഭയോഃ
 അന്വീഷ്യ ദാഹയാം ആസ പുരുഷൈർ ആപ്തകാരിഭിഃ
 32 സ തേഷാം വിധിവത് കൃത്വാ പ്രേതകാര്യാണി പാണ്ഡവഃ
 സപ്തമേ ദിവസേ പ്രായാദ് രഥം ആരുഹ്യ സത്വരഃ

അശ്വയുക്തൈ രഥൈശ് ചാപി ഗോഖരോഷ്ട യുക്തൈർ അപി
 33 സ്ത്രീയസ് താ വൃഷ്ണീവീരാണാം അദത്യഃ ശോകകർശിതാഃ
 അനജശ്വർ മഹാത്മാനം പാണ്ഡുപുത്രം ധനഞ്ജയം
 34 ഭൃത്യാസ് ത്വ് അന്ധകവൃഷ്ണീനാം സദിനോ രമിനസ് ച യേ
 വീര ഹീനം വൃദ്ധബാലം പൗരജാനപദാസ് തഥാ
 യയുസ് തേ പരിവര്യാഥ കലത്രം പാർഥ ശാസനാത്
 35 കഞ്ജരൈശ് ച ഗജാരോഹാ യയുഃ ശൈലനിഭൈസ് തഥാ
 സപാദ രക്ഷൈഃ സംയുക്താഃ സോത്തരായുധികാ യയുഃ
 36 പുത്രാശ് ചാന്ധകവൃഷ്ണീനാം സവേ പാർഥം അനുവ്രതാഃ
 ബ്രാഹ്മണാഃ ക്ഷത്രിയാ വൈശ്യാഃ ശൂദ്രാശ് ചൈവ മഹാധനാഃ
 37 ദശ ഷട് ച സഹസ്രാണി വാസുദേവാവരോധനം
 പുരസ്തു യയുർ വജ്രം പൗത്രം കൃഷ്ണസ്യ ധീമതഃ
 38 ബഹുനീ ച സഹസ്രാണി പ്രയുതാന്ത് അർബുദാനി ച
 ഭോജവൃഷ്ട്യന്ധകസ്ത്രീണാം ഹതനാഥാനി നിർ യയുഃ
 39 തത് സാഗരസമപ്രഖ്യം വൃഷ്ണീചക്രം മഹർദ്ധിമത്
 ഉവാഹ രമിനാം ശ്രേഷ്ഠഃ പാർഥഃ പരപുരഞ്ജയഃ
 40 നിര്യാതേ തു ജനേ തസ്മിൻ സാഗരോ മകരാലയഃ
 ദ്വാരകാം രത്നസമ്പൂർണാം ജലേനാപ്ലാവയത് തദാ
 41 തദ് അദ്ഭുതം അഭിപ്രേക്ഷ്യ ദ്വാരകാവാസിനോ ജനാഃ
 തുർണാത് തുർണതരം ജശ്വർ അഹോ ദൈവം ഇതി ബ്രുവൻ
 42 കാമനേഷു ച രമ്യേഷു പർവതേഷു നദീഷു ച
 നിവസന്ത് ആനയാം ആസ വൃഷ്ണീദാരാൻ ധനഞ്ജയഃ
 43 സ പഞ്ചനദം ആസാദ്യ ധീമാൻ അതിസമൃദ്ധിമത്
 ദേശേ ഗോപശ്രയാന്യാവ്യേ നിവാസം അകരോത് പ്രഭുഃ
 44 തതോ ലോഭഃ സമഭവദ് ദസ്യൂനാം നിഹതേശ്വരാഃ
 ദൃഷ്ട്വാ സ്ത്രീയോ നീയമാനാഃ പാർഥേനൈകേന ഭാരത
 45 തതസ് തേ പാപകർമാണോ ലോഭോപഹതചേതസഃ
 ആഭിരാ മന്ത്രയാം ആസുഃ സമേത്യാശുഭദർശനാഃ
 46 അയം ഏകോ ിർജ്ജുനോ യോദ്ധാ വൃദ്ധബാലം ഹതേശ്വരം
 നയത്യ് അസ്മാൻ അതിക്രമ്യ യോധാശ് ചേമേ ഹതൗജസഃ
 47 തതോ യഷ്ടിപ്രഹരണാ ദസ്യവസ് തേ സഹസ്രശഃ
 അഭ്യധാവന്ത വൃഷ്ണീനാം തം ജനം ലോപ്ത ഹാരിണഃ
 48 മഹതാ സിംഹനാദേന ദ്രാവയന്തഃ പൃഥഗ്ജനം

അഭിപേതുർ ധനാർഥം തേ കാലപര്യായ ചോദിതാഃ
 49 തതോ നിവൃത്തഃ കൗന്തേയഃ സഹസാ സപദാനശഃ
 ഉവാച താൻ മഹാബാഹുർ അർജുനഃ പ്രഹസന് ഇവ
 50 നിവർതധ്യം അധർമ്മജ്ഞാ യദി സ്ഥ ന മുരൂർഷവഃ
 നേദാനീം ശരനിർഭിന്നാഃ ശോചധ്യം നിഹതാ മയാ
 51 തഥോക്താസ് തേന വീരേണ കദർഥീ കൃത്യതദ് വചഃ
 അഭിപേതുർ ജനം മൃശാ വാര്യമാണാഃ പുനഃ പുനഃ
 52 തതോ ഫർജ്ജനോ ധനർ ദിവ്യം ഗാണധീവം അജരം മഹത്
 ആരോപയിതും ആരേഭേ യത്താദ് ഇവ കഥം ചന
 53 ചകാര സജ്യം കൃച്ഛേണ സംഭ്രമേ തുമുലേ സതി
 ചിന്തയാം ആസ ചാസ്താണി ന ച സസ്താര താന്യ് അപി
 54 വൈകൃത്യം തൻ മഹദ് ദൃഷ്ട്വാ ഭുജവീര്യേ തഥാ യധി
 ദിവ്യാനാം ച മഹാസ്താണാം വിനാശാദ് പ്രീഡിതോ ഫഭവത്
 55 വൃഷ്ണിയോധാശ് ച തേ സർവേ ഗജാശ്വരഥയായിനഃ
 ന ശേകർ ആവർതയിതും ഹ്രിയമാണം ച തം ജനം
 56 കലത്രസ്യ ബഹുത്വാത് തു സമ്പതന്യു തതസ് തതഃ
 പ്രയത്നം അകരോത് പാർഥോ ജനസ്യ പരിരക്ഷണേ
 57 മിഷ്യാതം സർവയോധാനാം തതസ് താഃ പ്രമദോത്തമാഃ
 സമന്തതോ ഫവകൃഷ്യന്ത കാമാച്ഛ് ചാന്യാഃ പ്രവവ്രജുഃ
 58 തതോ ഗാണധീവനിർമുക്തൈഃ ശരൈർ പാർഥോ ധനഞ്ജയഃ
 ജഘാന ദസ്യൂൻ സോദ്യേഗോ വൃഷ്ണിഭൃത്യൈഃ സഹ പ്രഭുഃ
 59 ക്ഷണേന തസ്യ തേ രാജൻ ക്ഷയം ജഗ്മൂർ അജീഹഗാഃ
 അക്ഷയാ ഹി പുരാ ഭൂത്വാ ക്ഷീണാഃ ക്ഷതജഭോജനാഃ
 60 സ ശരക്ഷയം ആസാദ്യ ദുഃഖശോകസമാഹതഃ
 ധനുഷ് കോട്യാ തദാ ദസ്യൂൻ അവധിത് പാകശാസനിഃ
 61 പ്രേക്ഷതസ് ത്വ് ഏവ പാർഥസ്യ വൃഷ്ണസുകവരസ്ത്രിയഃ
 ജഗ്മൂർ ആദായ തേ ക്ലേശ്ഠാഃ സമന്താജ് ജനമേജയ
 62 ധനഞ്ജയസ് തു ദൈവം തൻ മനസ്താചിന്തയത് പ്രഭുഃ
 ദുഃഖശോകസമാവിഷ്ടോ നിഃശ്വാസപരമോ ഫഭവത്
 63 അസ്താണാം ച പ്രണാശേന ബാഹുവീര്യസ്യ സക്ഷ്ഷയാത്
 ധനുഷശ് ചാവിയേയത്വാച് ഛരാനാം സക്ഷ്ഷയേണ ച
 64 ബഭൂവ വിമനാഃ പാർഥോ ദൈവം ഇത്യ് അനുചിന്തയൻ
 ന്യവർതത തതോ രാജൻ നേദം അസ്തിതി ചാബ്രവീത്

65 തതഃ സ ശേഷം ആദായ കലത്രസ്യ മഹാമതിഃ
 ഹൃതഭൃയിഷു രത്നസ്യ കുരുക്ഷേത്രം അവാതരത്
 66 ഏവം കലത്രം ആനീയ വൃഷ്ണീനാം ഹൃതശേഷിതം
 ന്യവേശയത കൗരവ്യസ് തത്ര തത്ര ധനഞ്ജയഃ
 67 ഹാർദിക്യ തനയം പാർഥോ നഗരം മാർതികാവതം
 ഭോജരാജകലത്രം ച ഹൃതശേഷം നരോത്തമഃ
 68 തതോ വൃദ്ധാംശ് ച ബാലാംശ് ച സ്ത്രീയശ് ചാദായ പാണ്ഡവഃ
 വീരൈർ വിഹീനാൻ സർവാംസ് താഞ് ശക്ര പ്രസേമ ന്യവേശയത്
 69 യൗയുധാനിം സരസ്വത്യാം പുത്രം സാത്യകിനഃ പ്രിയം
 ന്യവേശയത ധർമാത്മാ വൃദ്ധാ ബാല പുരസ്കൃതം
 70 ഇത്ര പ്രസേമ ദദൗ രാജ്യം വജ്രായ പരവീരഹാ
 വജ്രേണാക്രൂര ദാരാസ് തു വാര്യമാണാഃ പ്രവവ്രജഃ
 71 രുക്മിണീ ത് അഥ ഗാന്ധാരി ശൈബ്യാ ഹൈമവതീത്യ് അപി
 ദേവീ ജാംബവതീ ചൈവ വിവിശൂർ ജാതവേദസം
 72 സത്യഭാമാ തഥൈവാന്യാ ദേവ്യാഃ കൃഷ്ണസ്യ സംമതാഃ
 വനം പ്രവിവിശൂ രാജംസ് താപസ്യേ കൃതനിശ്ചയാഃ
 73 ദ്വാർകാവാനിനോ യേ തു പുരുഷാഃ പാർഥം അന്വയഃ
 യഥാർഹം സംവിഭജേന്മാൻ വജ്രേ പര്യദദജ്ജയഃ
 74 സ തത് കൃത്യാ പ്രാപ്തകാലം ബാഷ്പേണാപിഹിതോ ഫർജ്ജനഃ
 കൃഷ്ണദ്വൈപായനം രാജൻ ദദർശാസീനം ആശ്രമേ

അധ്യായം 9

1 [വൈ]

പ്രവിശന്ന് അർജ്ജുനോ രാജന്ന് ആശ്രമം സത്യവാദിനഃ
 ദദർശാസീനം ഏകാന്തേ മുനിം സത്യവതീ സുതം
 2 സ തം ആസാദ്യ ധർമ്മജ്ഞം ഉപതന്മേഥ മഹാവ്രതം
 അർജ്ജുനോ fസ്തീതി നാമാസൈസ്ത നിവേദ്യാഭ്യവദത് തതഃ
 3 സ്വാഗതം തേ fസ്ത് ഇതി പ്രാഹ മുനിഃ സത്യവതീസുതഃ
 ആസ്യതാം ഇതി ചോവാച പ്രസന്നാത്മാ മഹാമുനിഃ
 4 തം അപ്രതീത മനസം നിഃശ്വസന്തം പുനഃ പുനഃ
 നിർവിണ്ണ മനസം ദൃഷ്ട്വാ പാർഥം വ്യാസോ fബ്രുവീദ് ഇദം
 5 അവിരജോ fഭീലാതസ് തേ ബ്രാഹ്മണോ വാ ഹതസ് ത്വയാ
 യുദ്ധേ പരാജിതോ വാസിഗതശ്രീർ ഇവ ലക്ഷ്യസേ
 6 ന ത്വാ പ്രത്യഭിജാനാമി കിം ഇദം ഭരതർഷഭ
 ശ്രോതവ്യം ചേൻ മയാ പാർഥ ക്ഷിപ്രം ആഖ്യാതും അർഹസി
 7 [അർജ്ജ]

യഃ സ മേധവപുഃ ശ്രീമാൻ ബൃഹത് പങ്കജ ലോചനഃ
 സ കൃഷ്ണഃ സഹ രാമേണ ത്യക്ത്വാ ദേഹം ദിവം ഗതഃ
 8 മൗസലേ വൃഷ്ണീവീരാണാം വിനാശോ ബ്രഹ്മശാപജഃ
 ബഭ്രുവ വീരാന്ത കരഃ പ്രഭാസേ രോമഹർഷണഃ
 9 യേ യേ ശൂരാ മഹാത്മാനഃ സിംഹദർപാ മഹാബലാഃ
 ഭോജവൃഷ്ണസകാ ബ്രഹ്മന്ന് അന്യോന്യം തൈർ ഹതം യുധി
 10 ഗദാപരിഘശക്തിനാം സഹാഃ പരിഘബാഹവഃ
 ത ഏരകാദിർ നിഹതാഃ പശ്യ കാലസ്യ പര്യയം
 11 ഹതം പഞ്ചശതം തേഷാം സഹസ്രം ബാഹുശാലിനം
 നിയനം സമന്പ്രാപ്തം സമാസാദ്യേതരേതരം
 12 പുനഃ പുനർ ന മൃഗ്യാമി വിനാശം അമിതൗജസാം
 ചിന്തയാനോ യദുനാം ച കൃഷ്ണസ്യ ച യശസിനഃ
 13 ശോഷണം സാഗരസ്യേവ പർവതസ്യേവ ചാലനം
 നഭസഃ പതനം ചൈവ ശൈത്യം അഗ്നേസ് തമൈവ ച
 14 അശ്രുദ്ധേയം അഹം മന്യേ വിനാശം ശാർമ്ഗധന്വനഃ
 ന ചേഹ സ്ഥാതും ഇച്ഛാമി ലോകേ കേഷ്ണ വിനാകൃതഃ
 15 ഇതഃ കഷ്ടതരം ചാന്യച് ചതുണ തദ് വൈ തപോധന
 മനോ മേ ദീര്യതേ യേന ചിന്തയാനസ്യ വൈ മുഹൂഃ

16 പശ്യതോ വൃഷ്ണിദാരാശ് ച മമ ബ്രഹ്മൻ സഹസ്രശഃ
 ആഭിരൈർ അനുസൃത്യജൗ ഹൃതാഃ പഞ്ചനദാലയൈഃ
 17 ധനുർ ആദായ തത്രാഹം നാശകം തസ്യ പൂരണേ
 യഥാ പുരാ ച മേ വിദ്യം ഭൂജയോർ ന തഥാഭവത്
 18 അസ്താണി മേ പ്രനഷ്ടാനി വിവിധാനി മഹാമുനേ
 ശരാശ് ച ക്ഷയം ആപനാഃ ക്ഷണേനൈവ സമന്തതഃ
 19 പുരുഷശ് ചാപ്രമേയാത്മാ ശംഖചക്രഗദാധരഃ
 ചതുർഭൂജഃ പീതവാസാ ശ്യാമഃ പദ്മായതേക്ഷണഃ
 20 യഃ സ യാതീ പുരസ്താൻ മേ രഥസ്യ സുമഹാദ്യുതിഃ
 പ്രദഹൻ രിപുസൈന്യാനി ന പശ്യാമ്യ് അഹം അദ്യ തം
 21 യേന പൂർവം പ്രദഗ്ധാനി ശത്രുസൈന്യാനി തേജസാ
 ശരൈർ ഗാണധീവനിർമുക്കൈർ അഹം പശ്യാദ് വ്യനാശയം
 22 തം അപശ്യൻ വിഷീദാമി ഘൃർണാമീവ ച സത്തമ
 പരിനിർവിണ്ണ ചേതാശ് ച ശാന്തിം നോപലഭേ fചി ച
 23 വിനാ ജനാർദനം വീരം നാഹം ജീവിയം ഉത്സഹേ
 ശ്രുതൈവ ഹി ഗതം വിഷ്ണു മമാപി മുമുഹൂർ ദിശഃ
 24 പ്രനഷ്ടജ്ഞാതിവീര്യസ്യ ശൂന്യസ്യ പരിധാവതഃ
 ഉപദേഷ്ടും മമ ശ്രേയോ ഭവാൻ അർഹതി സത്തമ
 25 [വ്യാസ]

ബ്രഹ്മശാപവിനിർദഗ്ധാ വൃഷ്ട്യന്ധകമഹാരഥാഃ
 വിനഷ്ടാഃ കരുശാർദൂല ന താഞ് ശോചിയം അർഹസി
 26 ഭവിതവ്യം തഥാ തദ് ധി ദിഷ്ടം ഏതൻ മഹാത്മനാം
 ഉപേക്ഷിതം ച കൃഷ്ണേന ശക്തേനാപി വ്യപോഹിയം
 27 ഞ്ഞൈലോക്യം അപി കൃഷ്ണോ ഹി കൃത്സം സ്ഥാവരജംഗമം
 പ്രസഹേദ് അന്യഥാ കർതും കിം ഉ ശാപം മനീഷിണാം
 28 രഥസ്യ പുരതോ യാതി യഃ സചക്രഗദാധരഃ
 തവ സ്നേഹാത് പുരാണർഷിർ വാസുദേവശ് ചതുർഭൂജഃ
 29 കൃത്യാ ഭാരാവതരണം പൃഥിവ്യാഃ പൃഥുലോചനഃ
 മോക്ഷയിത്യാ ജഗത് സർവം ഗതഃ സ്വസ്ഥാനം ഉത്തമം
 30 ത്വയാ ത്വ് ഇഹ മഹത് കർമ ദേവാനാം പുരുഷർഷഭ
 കൃതം ഭീമ സഹായേന യഥാഭ്യോ ച മഹാഭൂജ
 31 കൃതകൃത്യാശ് ച വോ മന്വേ സംസിദ്ധാൻ കരു പുംഗവ
 ഗമനം പ്രാപ്തകാലം ച തദ് ധി ശ്രേയോ മതം മമ

32 ബലം ബുദ്ധിശ് ച തേജശ് ച പ്രതിപത്തിശ് ച ഭാരത
 ഭവന്തി ഭവ കാലേഷു വിപദ്യന്തേ വിപര്യയേ
 33 കാലമൂലം ഇദം സർവം ജഗദ് ബീജം ധനഞ്ജയ
 കാല ഏവ സമാദന്തേ പുനർ ഏവ യദൃച്ഛയാ
 34 സ ഏവ ബലവാൻ ഭൂത്യാ പുനർ ഭവതി ദുർബലഃ
 സ ഏവേശശ് ച ഭൂത്യേഹ പരൈർ ആജ്ഞാപ്യതേ പുനഃ
 35 കൃതകൃത്യാനി ചാസ്ത്രാനി ഗതാന്യ് അദ്യ യഥാഗതം
 പുനർ ഏഷ്യന്തി തേ ഹസ്തം യദാ കാലോ ഭവിഷ്യതി
 36 കാലോ ഗന്തും ഗതിം മുഖ്യാം ഭവതാം അപി ഭാരത
 ഏതച്ഛ്രേയോ ഹി വോ മന്യേ പരമം ഭരതർഷഭ
 37 ഏതദ് വചനം ആജ്ഞായ വ്യാസസ്യാമിത തേജസഃ
 അനുജ്ഞാതോ യയൗ പാർഥോ നഗരം നാഗസാഹചര്യം
 38 പ്രവിശ്യ ച പുരീം വീരഃ സമാസാദ്യ യുധിഷ്ഠിരം
 ആചഷ്ട തദ് യഥാവൃത്തം വൃഷ്ട്യസകജനം പ്രതി

പ്രസാധകർ

സാജിഭക്തം

